

FINLANDS FÖRFATTNINGSSAMLING

Utgiven i Helsingfors den 31 december 2018

1353/2018

Lag om ändring av räddningslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i räddningslagen (379/2011) 1, 2 och 6 §, den finska språkdräkten i 10 § 3 mom., 11 § 3 mom., 12 § 3 mom., 17 § 3 mom. och 26 § samt 27, 31 och 34 §, 36 § 1 mom., 38 § 4 mom., den finska språkdräkten i 39 § samt 40, 46 och 47 §, den finska språkdräkten i 48 § 4 mom. samt 49 §, 56–58 § samt 64–67 och 71 §, den finska språkdräkten i 74 § 1 mom. samt 75 och 80 §, 87 § 1 mom., 89, 96, 100, 102 och 103 §, 105 § 1 mom. och 106 §, den finska språkdräkten i 107 § 1 och 2 mom. samt 109 § och den finska språkdräkten i 110 § och 111 § 3–5 mom.,

av dem 27 §, 105 § 1 mom. och 106 § sådana de lyder i lag 1078/2018, 38 § 4 mom. sådant det lyder i lag 424/2017, 89 § sådan den lyder i lagarna 1171/2016 och 342/2018 och 103 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 470/2015, samt

fogas till lagen nya 2 a, 22 a–22 c och 27 a §, till 32 § nya 3 och 4 mom., till 35 § ett nytt 3 mom. och till lagen nya 36 a–36 c, 89 a, 89 b, 99 a, 99 b och 111 a § som följer:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Syfte

Syftet med denna lag är att förbättra människornas säkerhet och minska antalet olyckor. Lagens syfte är också att när en olycka är överhängande eller har inträffat ska människor räddas, viktiga funktioner tryggas och följderna av olyckan begränsas effektivt så att olägenheterna för människor, egendom och miljön blir så små som möjligt.

2 §

Tillämpningsområde

I denna lag föreskrivs om människors, företags och andra sammanslutningars och juridiska personers skyldighet att

- 1) förebygga eldsvådor och andra olyckor,
- 2) förbereda sig på olyckor och på insatser när en olycka är överhängande eller inträffar,
- 3) begränsa följderna av olyckor,
- 4) bygga och underhålla skyddsrum,

RP 18/2018
RP 138/2018
MiUU 11/2018
FvUB 19/2018
RsV 180/2018

5) delta i uppgifter som hör till räddningsverksamheten och i befolkningsskyddsutbildning.

I denna lag föreskrivs dessutom om

1) räddningsväsendets myndigheters uppgift att handleda, råda och övervaka de aktörer som avses i 1 mom. när de fullgör sina skyldigheter enligt det momentet,

2) räddningsväsendets myndigheters och Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsverksamheten, och

3) räddningsväsendets myndigheters och Gränsbevakningsväsendets behörighet inom räddningsväsendet.

I denna lag föreskrivs också om samarbete när de uppgifter som nämns i 2 mom. utförs och förbereds.

Dessutom kan räddningsväsendets myndigheter ha uppgifter enligt någon annan lag.

Verksamheten enligt denna lag ska planeras och ordnas så att den är möjlig även under undantagsförhållanden enligt beredskapslagen (1552/2011). Bestämmelser om särskilda befogenheter för räddningsväsendet under sådana förhållanden finns i beredskapslagen.

2 a §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *räddningsväsende* ett uppgiftsområde som består av förebyggande av eldsvådor och andra olyckor samt av räddningsverksamhet,

2) *räddningsverksamhet* brådskande uppgifter som syftar till att rädda och skydda människor, egendom och miljön när en olycka är överhängande eller inträffar samt till att begränsa de skador som olyckan orsakar och lindra följderna av olyckan,

3) *utrymning* brådskande evakuering av människor och egendom som sker på beslut av räddningsmyndigheten på grund av eldsvåda eller någon annan olycka eller av överhängande risk för dessa,

4) *befolkningsskydd* fullgörande av humanitära uppgifter under sådana undantagsförhållanden som avses i 3 § 1 punkten i beredskapslagen i syfte att skydda civilbefolkningen mot faror i samband med fientligheter eller katastrofer och hjälpa civilbefolkningen att övervinna de direkta verkningarna av dessa samt att tillgodose de nödvändiga förutsättningarna för civilbefolkningens överlevnad,

5) *avtalsbrandkår* frivillig brandkår, anstaltsbrandkår, industribrandkår eller militärbrandkår som hör till räddningsväsendets system och som har slutit ett avtal med räddningsverket om utförande av uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

I denna lag avses vidare med

1) *olja* mineralolja i alla dess former inklusive råolja, brännolja, oljeslam, oljeavfall och raffinerade produkter, samt oljehaltiga blandningar och avfall,

2) *annat skadligt ämne* något annat ämne än olja som kan förorsaka förorening om det hamnar i havet,

3) *fartyg* varje sjöburet färdmedel som avses 1 kap. 2 § 16 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten (1672/2009),

4) *oljeskada på land* varje sådan skada eller olägenhet på land som olja som flödar ut på marken eller i vattnet förorsakar människor och natur genom att smutsa ned, fördärva eller förstöra marken, vattnen, växtligheten, djurvärlden, anläggningar eller konstruktioner,

5) *fartygsoljeskada* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg, som medför eller kan medföra oljeutsläpp, som äventyrar eller kan äventyra vattendrags eller den marina miljös eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskande åtgärder,

6) *oljeskada* oljeskador på land och fartygsoljeskador,

7) *fartygskemikalieolycka* varje händelse eller serie av händelser med samma ursprung som orsakas av ett fartyg på ett havsområde, som medför eller kan medföra utsläpp av ett annat skadligt ämne än olja, som äventyrar eller kan äventyra den marina miljöns eller kustens tillstånd eller därmed sammanhängande intressen och som kräver brådskande åtgärder,

8) *efterbehandling* bekämpning av oljeskador för att rengöra och iståndsätta mark, grundvatten och kustområden som förorenats av olja, efter det att de nödvändiga bekämpningsåtgärderna för att begränsa skadan och samla upp oljan har genomförts.

6 §

Att göra upp öppen eld

Lägereld eller annan öppen eld får inte göras upp under den tid för vilken Meteorologiska institutet har utfärdat varning för skogsbrand eller gräsbrand, eller om förhållandena på grund av torka eller vind eller av någon annan orsak är sådana att risken för skogsbrand, gräsbrand eller annan eldsvåda är uppenbar.

På annans mark får öppen eld inte göras upp utan markägarens lov.

Den lokala räddningsmyndigheten kan av grundad anledning förbjuda öppen eld inom räddningsväsendets område eller inom en del av det för viss tid. Tillräcklig information ska ges om beslutet.

3 kap.

Skyldigheter för verksamhetsidkare samt byggnaders ägare och innehavare

22 a §

Skyldighet för innehavare av oljelager att sörja för bekämpningsberedskapen

Var och en som inom ett och samma lagerområde lagrar minst 100000 liter men dock inte mer än 1 miljon liter olja är skyldig att på lagerområdet hålla en av de lokala förhållandena påkallad mängd för bekämpning lämpat absorberande ämne eller annat motsvarande ämne och materiel som behövs vid bekämpningen samt att se till att personal som är förtrogen med användningen av dessa finns tillgänglig. Om lagerområdet är beläget så att olja vid läckage kan flöda ut i vattendrag, ska det på lagerområdet finnas så mycket oljebommar att man med hjälp av dem kan förhindra att olja sprider sig i vattendraget.

Den som har ett i 1 mom. avsett lager i sin besittning ska se till att lagerpersonalen är förtrogen med larmsystemet för oljeskador och att personalen känner till de platser som en myndighet har godkänt som uppsamlings- och destruktionsplatser för oljehaltigt avfall.

Bestämmelser om den bekämpningsberedskap som förutsätts vid distributionsstationer finns i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor (390/2005).

22 b §

Skyldighet för innehavare av stora oljelager att sörja för bekämpningsberedskapen

Om oljemängden på ett lagerområde som är beläget någon annanstans än vid kusten uppgår till en miljon liter eller mer, är upplagraren skyldig att göra upp en plan för oljeskador i området. Upplagraren ska också anskaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och se till att personal som är förtrogen med användningen av materielen finns tillgänglig. Planen ska delges närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

22 c §

Skyldighet för hamninnehavare och verksamhetsidkare i kustområdet att sörja för bekämpningsberedskapen

Innehavaren av en hamn som i huvudsak är avsedd för handelssjöfart och verksamhetsidkaren vid någon annan inrättning som i ett kustområde lagrar en miljon liter eller mer olja eller andra skadliga ämnen ska göra upp en plan för oljeskador och fartygskemikalieolyckor i området. Hamninnehavaren och verksamhetsidkaren ska skaffa materiel som behövs för att förebygga och begränsa oljeskador och fartygskemikalieolyckor. Verksamhetsidkaren ska också se till att utbildad personal finns tillgänglig för att använda bekämpningsmaterielen. Planen ska delges närings-, trafik- och miljöcentralen.

Närmare bestämmelser om den plan och den behövliga bekämpningsmateriel som avses i 1 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 §

Det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter

Det lokala räddningsväsendet ansvarar för räddningsväsendets servicenivå, för att räddningsverkets verksamhet ordnas på behörigt sätt och för andra uppgifter som åläggs det i denna lag.

Räddningsverket ska inom sitt område sörja för

1) den styrning, rådgivning och säkerhetskommunikation inom räddningsväsendet som syftar till att förebygga eldsvådor och andra olyckor och ha beredskap att avvärja olyckor samt till ändamålsenlig verksamhet i olyckssituationer och tillbud och när följderna av olyckor begränsas,

2) räddningsväsendets tillsynsuppgifter,

3) varning av befolkningen vid tillbud och olyckor samt det larmsystem som behövs för detta,

4) de uppgifter som hör till räddningsverksamheten.

Utöver det som föreskrivs i 2 mom. ska räddningsverket

1) kunna handha uppgifter i anknytning till den prehospitala akutsjukvården, om det lokala räddningsväsendet och en samkommun för ett sjukvårdsdistrikt i enlighet med 39 § 2 mom. i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) kommit överens om att ordna denna vård i samarbete,

2) stödja beredskapsplaneringen i en kommun som hör till räddningsområdet, om detta har överenskommits med kommunen,

3) sköta även andra uppgifter som ålagts det lokala räddningsväsendet i någon annan lag.

Närmare bestämmelser om det lokala räddningsväsendets och räddningsverkets uppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

27 a §

Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet

Gränsbevakningsväsendet sörjer för räddningsverksamheten vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på finskt territorialvatten och inom Finlands ekonomiska zon och samordnar beredskapen för detta.

Sjöräddningscentralen är den kontaktpunkt som avses i sådana internationella avtal om bekämpning av olyckor i den marina miljön som är bindande för Finland samt svarar för att meddelanden lämnas till andra stater om fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor i enlighet med dessa avtal. Dessutom är sjöräddningscentralen den kontaktpunkt som avses i artikel 32.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/30/EU om säkerhet för

olja- och gasverksamhet till havs och om ändring av direktiv 2004/35/EG och tillhandahåller den medlemsstat som avses i artikel 32.4 b information enligt den punkten.

Närmare bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets uppgifter inom räddningsväsendet får utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

31 §

Ansvar för spaning efter skogsbränder och utfärdande av varning för skogs- och gräsbrand

Regionförvaltningsverket ska ordna effektiv spaning efter skogsbränder på glest bebodda områden, om risken för skogsbrand är uppenbar.

Meteorologiska institutet ska utfärda varning för skogsbrand eller gräsbrand för områden där den torra markytan och väderleksförhållandena bedöms medföra uppenbar fara för skogsbrand eller gräsbrand. Meteorologiska institutet ska se till att information om varningen sprids i behövlig omfattning.

32 §

Vad som ska ingå i räddningsverksamheten

Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor ska skyndsamt vidta alla sådana behövliga åtgärder för att avvärja skadan eller olyckan eller begränsa den för vilka kostnaderna eller skadorna inte står i uppenbart missförhållande till de ekonomiska och andra värden som är hotade. Bekämpningsåtgärderna ska utföras så att möjligheterna att återställa naturen och miljön i det skick i vilket den var innan skadan eller olyckan inträffade inte försvåras i onödan.

När omständigheterna kräver det ska uppgifterna prioriteras enligt hur brådskande eller viktiga de är.

34 §

Ledning av räddningsverksamhet

Om inte något annat har avtalats ska räddningsledaren komma från det räddningsområde där olyckan eller tillbudet har uppstått. Räddningsverksamheten leds av en räddningsmyndighet. Verksamheten kan dock tillfälligt ledas av någon annan som är anställd hos räddningsverket eller av någon som hör till en avtalsbrandkår, till dess att den behöriga räddningsmyndigheten tar över ledningen av verksamheten. Räddningsledaren utför denna uppgift under tjänsteansvar.

Vid fartygsoljaolyckor och fartygskemikalieolyckor på öppen fjärd på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon tillsätts räddningsledaren dock av Gränsbevakningsväsendet.

Inrikesministeriets räddningsmyndighet har rätt att ge order om räddningsverksamheten och att bestämma något annat om räddningsledaren och dennes område än det som föreskrivs i 1 mom.

Om det behövs för att klarlägga det ansvar och de befogenheter som olika myndigheter och aktörer har, ska räddningsledaren fatta ett uttryckligt beslut om inledande eller avslutande av räddningsverksamhet. Berörda myndigheter och parter ska underrättas om beslutet så snart som möjligt. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt. I 40 § föreskrivs om räddningsledarens beslut att avsluta räddningsverksamhet i anslutning till efterröjning och efterbevakning.

35 §

Ledning vid samverkan

En sakkunnig inom miljöskyddet ska kallas till den ledningsgrupp som inrättas för räddningsverksamheten vid oljeskador och kemikalieolyckor eller ges tillfälle att bli hörd.

36 §

Räddningsledarens befogenheter

För att släcka en eldsvåda och förhindra att den sprider sig, för att avvärja andra olyckor och begränsa skador och för att undvika fara har den lokala räddningsmyndigheten och inrikesministeriets räddningsmyndighet, om situationen inte annars går att få under kontroll, rätt att

- 1) beordra människor att söka skydd samt verkställa utrymning,
- 2) vidta sådana nödvändiga åtgärder som kan medföra skada för fast eller lös egendom,
- 3) beordra att byggnader, kommunikations- och dataförbindelser och redskap samt materiel, redskap och förnödenheter, livsmedel, bränsle och smörjmedel samt släckningsmedel som behövs för räddningsverksamheten ska ställas till förfogande,
- 4) även vidta andra åtgärder som behövs för räddningsverksamheten.

36 a §

Räddningsledarens befogenheter vid bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Om det är nödvändigt för att bekämpa oljeskador eller fartygskemikalieolyckor och för att begränsa konsekvenserna av skadorna eller olyckorna har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att

- 1) tillfälligt ta i bruk anordningar och förnödenheter som lämpar sig för bekämpningen, behövliga kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler, utrymmen och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring,
- 2) stiga i land och röra sig på annans område,
- 3) bestämma om mark- och vattenbyggnadsåtgärder på annans område,
- 4) begränsa sjötrafiken, och
- 5) vidta andra åtgärder som behövs för att bekämpa oljeskadan eller fartygskemikalieolyckan.

Om en oljeskada eller fartygskemikalieolycka, risken för en sådan eller risken för dess utbredning är så stor att den personal eller de redskap som den myndighet som leder räddningsverksamheten har till sitt förfogande inte är tillräckliga för effektiv bekämpning eller effektivt förebyggande, har den myndighet som leder räddningsverksamheten rätt att bestämma att innehavaren av hamnen, inrättningen eller oljelagret eller någon annan som har bekämpningsmateriel eller personal som är förtrogen med användningen av materielen ska ställa dessa till den myndighets förfogande som leder räddningsverksamheten, om detta inte medför oskäligen olägenheter för verksamhetsidkaren.

Räddningsverket och Gränsbevakningsväsendet ska i enlighet med skadeståndslagen (412/1974) betala ersättning för egendom som tagits i bruk enligt 1 och 2 mom. och för eventuell skada som åsamkas utomstående på grund av bekämpningsuppgifterna.

36 b §

Åtgärder som gäller ett fartyg och dess last

Om ett fartyg på finskt territorialvatten eller inom Finlands ekonomiska zon sjunker, stöter på grund, blir part i en sammanstötning, springer läck, får maskinfel eller annars råkar i en situation där risken för läckage av olja eller något annat skadligt ämne är uppenbar, kan Gränsbevakningsväsendet bestämma att det ska vidtas sådana räddningsåtgärder eller andra åtgärder i fråga om fartyget eller dess last som det anser nödvändiga för att förebygga eller begränsa föroreningen av vattnet. Innan åtgärder vidtas ska Gränsbevakningsväsendet diskutera läget med Transport- och kommunikationsverket samt höra den behöriga miljömyndigheten, om inte situationens brådskande natur kräver något annat. Gränsbevakningsväsendet ska dessutom diskutera med fartygets ägare, med det bärgningsbolag som mottagit bärgningsuppdraget och med representanter för försäkringsgivarna, om det kan ske utan onödigt dröjsmål.

Vad som i 1 mom. föreskrivs om Gränsbevakningsväsendets rättigheter och skyldigheter tillämpas även på räddningsledaren, om en i 1 mom. avsedd incident som gäller fartyg inträffar på ett finskt insjöområde.

Befälhavaren på det fartyg som orsakat vattenföroreningen eller risken för den är skyldig att för förhindrande av de skadliga konsekvenserna lämna myndigheterna all assistans som kan krävas med hänsyn till omständigheterna.

36 c §

Användning av en bekämpningskemikalie

Inrikesministeriet kan i undantagsfall fatta beslut om att ett sådant oljehaltigt ämne som avses i 2 kap. 2 § 1 mom. 3 punkten i miljöskyddslagen för sjöfarten eller ett sådant skadligt flytande ämne som avses i 4 kap. 3 § 1 mom. 3 punkten i den lagen (*bekämpningskemikalie*) ska användas vid bekämpning av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor.

Före beslutet ska inrikesministeriet höra Finlands miljöcentral och försäkra sig om att bekämpningskemikalien är betydligt bättre än andra bekämpningsmetoder vid bekämpning av den aktuella skadan eller olyckan och att användningen av bekämpningskemikalien inte medför uppenbar fara för vattenförorening och inte heller har några andra negativa effekter för människors hälsa eller miljön.

38 §

Internationell räddningsverksamhet

Bestämmelser om anställningsförhållandet och behörigheten för den finländska personal som deltar i lämnande av bistånd vid räddningsinsatser och om personalens ställning i biståndsverksamheten finns i lagen om civilpersonals deltagande i krishantering (1287/2004).

40 §

Efterröjning och efterbevakning samt efterbehandling

När situationen inte längre kräver åtgärder från räddningsverkets sida är den som äger objektet skyldig att svara för efterröjning och efterbevakning efter en eldsvåda. Tidpunkten avgörs av räddningsledaren. Räddningsledaren ska fatta beslut enligt 34 § 4 mom. om avslutande av räddningsverksamheten och underrätta den som äger objektet om detta. Vid

oljeskador ska den myndighet som svarar för efterbehandlingen av oljeskador underrättas. På begäran ska beslutet bekräftas skriftligt.

Om ägaren av objektet inte kan nås eller inte ser till att efterröjningen och efterbevakningen blir gjorda, har den lokala räddningsmyndigheten rätt att vidta nödvändiga åtgärder på ägarens bekostnad.

46 §

Samarbete inom räddningsverksamheten

Statliga och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk är skyldiga att under räddningsverkets ledning delta i planeringen av räddningsverksamheten på det sätt som föreskrivs i 47 § och att vid olyckor och tillbud handla så att räddningsverksamheten kan skötas effektivt.

I det syfte som föreskrivs i 1 mom. ska

1) nödcentralerna ta emot nödmeddelanden och förmedla meddelandena till behöriga enheter samt vara sambandscentral för räddningsväsendet på det sätt som föreskrivs i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010),

2) Försvarmakten delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personal och experttjänster som behövs för räddningsverksamheten till förfogande på det sätt som föreskrivs i lagen om försvarmakten (551/2007),

3) Gränsbevakningsväsendet, utöver det som i övrigt föreskrivs i denna lag, delta i räddningsverksamheten genom att ställa materiel, personer och experttjänster till förfogande på det sätt som föreskrivs i gränsbevakningslagen (578/2005),

4) polisen svara för letandet efter försvunna på land och insjöområden, avspärrande av farliga områden och andra uppgifter som hänför sig till upprätthållande av ordning och säkerhet på olycksplatser,

5) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt underhåll och inkvartering av dem som råkat i nöd på grund av en olycka i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

6) myndigheterna med ansvar för ordnandet av miljö- och hälsoskydd och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga utföra uppgifter som gäller hälsoskydd för individen och dennes livsmiljö i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

7) miljömyndigheterna, jord- och skogsbruksmyndigheterna och vattenhushållningsmyndigheterna samt inrättningarna inom förvaltningsområdena i fråga sörja för miljöskyddet, hanteringen av översvämningssrisker och dammsäkerheten i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

8) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga svara för

a) förmedlingen av varningsmeddelanden från myndigheterna till befolkningen via de elektroniska massmedierna,

b) röjning av trafikleder,

c) samarbetsfrågorna gällande användningen av trafikleder vid utrymning,

d) anordnande av luftfartens efterspanings- och räddningstjänst på det sätt som föreskrivs i 121 § i luftfartslagen (864/2014),

9) Strålsäkerhetscentralen övervaka säkerheten vid användning av kärnenergi och strålning, säkerhets- och beredskapsarrangemangen och strålningsläget, upprätthålla den beredskap som dess uppgifter förutsätter med tanke på strålningsituationer som avviker från det normala, anmäla, varna för och rapportera om avvikande strålningsituationer, bedöma strålningsincidenters betydelse för säkerheten och ge rekommendationer om skyddsåtgärder,

10) Meteorologiska institutet förse de berörda myndigheterna med sådana väderrapporter, varningar, observationer och prognoser och sådana bedömningar om driftning för havsområdena och av hur radioaktiva och andra farliga ämnen rör sig i atmosfären som behövs inom räddningsverksamheten och planeringen av den,

11) civiltjänstcentralen delta i räddningsverksamheten och befolkningsskyddet enligt vad som särskilt föreskrivs eller bestäms om deltagandet,

12) de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för statens olika verksamhetsområden och de ämbetsverk, inrättningar och affärsverk som ansvarar för kommunens och samkommuners olika verksamhetsområden förbereda sig för och delta i räddningsverksamheten i enlighet med sina uppgiftsområden, sin inbördes uppgiftsfördelning och lagstiftningen om dem,

13) Finlands miljöcentral, Transport- och kommunikationsverket och Försvarsmakten delta i bekämpningen av fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor så som närmare föreskrivs i denna eller någon annan lag.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättnings och affärsverks samarbete inom räddningsverksamheten får utfärdas genom förordning av statsrådet.

47 §

Planer för räddningsväsendet

Räddningsverket ska göra upp planer för den räddningsverksamhet och den ledning av räddningsverksamheten som olycksriskerna i området kräver.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att ge räddningsmyndigheterna handräckning och experthjälp eller vars sakkunskap annars behövs inom räddningsverksamheten och vid beredskap för den är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter i samband med räddningsverksamhet och för deltagandet i räddningsverksamheten.

Planer för räddningsverksamhet vid fartygsoljeskador och fartygskemikalieolyckor på havsområden görs dock upp under ledning av Gränsbevakningsväsendet.

Räddningsverket och Gränsbevakningsväsendet ska lämna utredning om de resurser som är tillgängliga för räddningsverksamheten.

Närmare bestämmelser om de planer för räddningsväsendet som ska utarbetas och om deras innehåll och struktur utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.

49 §

Skyldighet att ge räddningsmyndigheterna och Gränsbevakningsväsendet handräckning och experthjälp

Utöver det som föreskrivs i 46 § om samarbete mellan myndigheter inom räddningsverksamheten är statliga och kommunala myndigheter och inrättningar samt Finlands skogscentral, som avses i lagen om Finlands skogscentral (418/2011), skyldiga att på begäran ge en räddningsmyndighet och Gränsbevakningsväsendet handräckning som hör till deras verksamhetsområde eller annars är förenlig med det för utförandet av en uppgift som i denna lag föreskrivs för räddningsmyndigheten och Gränsbevakningsväsendet. Samma skyldighet har statligt ägda affärsverk och bolag.

Polisen är dessutom skyldig att ge handräckning som behövs för att förrätta brandsyn och andra tillsynsuppgifter enligt 80 §, för att förhindra risk för olycka enligt 81 § 3 mom. och för att tillgodose rätten till uppgifter enligt 88 §.

Forststyrelsen är skyldig att lämna räddningsmyndigheterna experthjälp när det gäller att bekämpa skogsbränder och att på eget initiativ ha beredskap att i samarbete med räddningsmyndigheterna förebygga och bekämpa skogsbränder på statsägd mark som Forststyrelsen har i sin besittning.

Beslut om begäran om handräckning enligt 1 och 2 mom. och om begäran om expert-hjälp enligt 3 mom. fattas av den behöriga räddningsmyndigheten eller Gränsbevakningsväsendet.

Närmare bestämmelser om handräckning och experthjälp får utfärdas genom förordning av statsrådet.

56 §

Räddningsverkets ansvar för utbildningen

Räddningsverket ska se till att dess personal i bisyssla och personalen hos en avtalsbrandkår och andra sammanslutningar som ingått avtal har sådan utbildning som avses i 57 § 2 mom.

57 §

Behörighetsvillkor för räddningsväsendets personal

För manskap, underbefäl och befäl i huvudsyssla som är anställda vid ett räddningsverk och deltar i räddningsverksamheten är behörighetsvillkoren för en tjänst eller en uppgift sådan examen inom räddningsbranschen som motsvarar tjänsten eller uppgiften.

Av personer i bisyssla och de personer som hör till avtalsbrandkårer eller till andra sammanslutningar som ingått avtal krävs utbildning i enlighet med Räddningsinstitutets läroplan för deltagande i räddningsverksamheten.

Närmare bestämmelser om de examina och den utbildning som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

58 §

Dispens

Inrikesministeriet kan av särskilda skäl bevilja dispens från de behörighetsvillkor för en tjänst eller en uppgift vid räddningsverket som föreskrivs i denna lag.

64 §

Befolkningsskyddsberedskap hos räddningsväsendets myndigheter

Räddningsväsendets myndigheter ska förbereda sig på att sköta befolkningsskyddsuppgifter som hör till deras verksamhetsområde med tillräckliga planer och förberedelser genom att

- 1) sörja för den bedömning av krigstida hot och konsekvenserna av dem som befolkningsskyddsuppgifterna förutsätter,
- 2) utbilda och anslå personal samt lednings- och specialpersonal inom befolkningsskyddet samt annan personal för befolkningsskyddsuppgifter,
- 3) se till att lednings-, bevaknings- och larmsystem för befolkningsskyddet inrättas och upprätthålls,
- 4) skapa beredskap för sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen, och
- 5) vidta även andra motsvarande åtgärder.

Utöver bestämmelserna i 1 mom. föreskrivs det om räddningsmyndigheternas beredskap för undantagsförhållanden i beredskapslagen.

65 §

Samarbete vid befolkningsskyddsberedskap

Befolkningsskyddsuppgifter som statliga och kommunala myndigheter, inrättningar och affärsverk samt andra offentliga samfund har ansvar för samt beredskap för sådana uppgifter ingår i tjänsteåliggandena för deras tjänsteinnehavare och befattningshavare och i arbetsuppgifterna för deras anställda i arbetsavtalsförhållande. Detsamma gäller deltagande i utbildning som behövs för dessa uppgifter.

Varje myndighet ska anslå och utbilda den personal som den behöver för befolkningsskyddsuppgifter.

Myndigheterna inom räddningsväsendet ska sörja för samordningen av den verksamhet och de planer som krävs för de befolkningsskyddsuppgifter som de ansvarar för.

Myndigheter, inrättningar och affärsverk som är skyldiga att upprätta beredskap för befolkningsskyddet är skyldiga att under räddningsverkets ledning och i samverkan göra upp behövliga planer för skötseln av sina uppgifter inom befolkningsskyddet. Räddningsverket ska lämna utredningar om de resurser som är tillgängliga för befolkningsskyddet.

I det syfte som föreskrivs i 4 mom. ska

1) Försvarsmakten lämna räddningsmyndigheterna de uppgifter som behövs för bedömningen av krigstida hot och deras konsekvenser,

2) social- och hälsovårdsmyndigheterna och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga ordna prehospital akutsjukvård och svara för psykosocialt stöd samt inkvartering, bespisning och annan försörjning av befolkning som förflyttats med stöd av 121 § i beredskapslagen och tillfällig inkvartering av förflyttad befolkning i enlighet med den arbetsfördelning som fastställts i författningarna om dem,

3) de myndigheter som ansvarar för trafik- och kommunikationsfrågor och inrättningarna inom förvaltningsområdet i fråga sköta samarbetsfrågorna när det gäller användning av trafikleder och anordnande av transporter vid sådan förflyttning av befolkning som avses i 121 § i beredskapslagen.

Närmare bestämmelser om myndigheters, inrättningars och affärsverks samarbete och planer för befolkningsskyddsberedskap får utfärdas genom förordning av statsrådet.

66 §

Skydd enligt Genèvekonventionerna

När anställda som handhar befolkningsskyddsuppgifter utför humanitära uppgifter i väpnade konflikter ska de åtnjuta sådan respekt och sådant skydd som överenskommits i Genèvekonventionerna samt i artikel 61 i tilläggsprotokoll I till Genèvekonventionerna rörande skydd för offren i internationella väpnade konflikter och skydd för offren i icke-internationella väpnade konflikter. Detsamma gäller materiel och lokaler som används i de uppgifter som anges i artikeln.

Inrikesministeriet beslutar på framställning av det behöriga ministeriet eller den lokala räddningsmyndigheten vilka personer, vilken materiel samt vilka lokaler som berörs av skyddet enligt 1 mom.

67 §

Skyldighet att delta i befolkningsskyddsutbildning

Inrikesministeriet och regionförvaltningsverket kan på framställning av det behöriga ministeriet eller den lokala räddningsmyndigheten förordna ledningen och annan specialpersonal inom befolkningsskyddet att högst tio dygn om året delta i befolkningsskyddsutbildning som Räddningsinstitutet ordnar.

71 §

Skyldigheten att inrätta skyddsrum i samband med nybyggen

Ägaren till ett nybygge ska i byggnaden eller dess närhet inrätta ett skyddsrum som kan bedömas vara tillräckligt stort för dem som bor, stadigvarande arbetar eller annars uppehåller sig i byggnaden. Skyldigheten att inrätta skyddsrum gäller dock inte en i 176 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) avsedd tillfällig byggnad eller en annan byggnad som uppförs för viss tid eller en annan sådan byggnad för vilken byggkostnaderna för ett skyddsrum skulle vara synnerligen höga i förhållande till byggkostnaderna för hela byggnaden.

Skyddsrum ska inrättas för en byggnad eller byggnadsgrupp på samma tomt eller byggnadsplats, om våningsytan är minst 1 200 kvadratmeter och människor bor, arbetar eller annars uppehåller sig stadigvarande i byggnaden eller byggnadsgruppen. För en industri-, produktions- eller samlingsbyggnad eller lagerlokal ska med avvikelse från det som föreskrivs ovan i detta moment inrättas skyddsrum, om byggnadens eller byggnadsgruppens våningsyta är minst 1 500 kvadratmeter. Skyddsrum behöver dock inte inrättas om det på tomten eller byggnadsplatsen eller i ett gemensamt skyddsrum sedan tidigare finns det antal med kraven överensstämmande skyddsplatser som anges i denna lag och de förordningar som utfärdas med stöd av den.

När skyldigheten att inrätta skyddsrum för en nybyggnad bestäms, beaktas inte byggnader som redan finns på samma tomt eller byggnadsplats och som har ett skyddsrum eller byggnader från vilkas partiella slutsyn det har förflutit mer än fem år innan ansökan om bygglov anhängiggörs.

Den myndighet som beviljar bygglov kan efter att ha hört räddningsmyndigheten tillåta att ett gemensamt skyddsrum inrättas för två eller flera byggnader, om skyddsrummet inrättas inom fem år från den partiella slutsynen av den första byggnaden. Den myndighet som beviljar bygglov kan tillåta att ett gemensamt skyddsrum byggs också senare än inom fem år från den partiella slutsynen av den första byggnaden, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

75 §

Beviljande av lättnader

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten i enskilda fall bevilja befrielse från den lagstadgade skyldigheten att inrätta skyddsrum, om inrättandet av skyddsrum medför betydligt högre byggnadskostnader än normalt i förhållande till byggnadskostnaderna för den aktuella byggnaden eller om det stöter på stora tekniska svårigheter att inrätta skyddsrummet.

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten medge undantag från de tekniska krav på skyddsrum som föreskrivs med stöd av denna lag eller från de krav som ställs i fråga om skyddsrumms storlek och läge, om det finns grundad anledning till undantag och detta inte väsentligt försämrar möjligheterna att få skydd.

Den myndighet som beviljar bygglov får efter att ha hört räddningsmyndigheten bevilja befrielse från skyldigheten att inrätta skyddsrum på ett visst område, om det enligt räddningsmyndighetens bedömning finns tillräckligt med skyddsplatser på området sedan tidigare eller om befolkningsskyddet har tryggats på något annat sätt.

80 §

Förrättande av brandsyn och andra tillsynsuppgifter

Den lokala räddningsmyndigheten får förrätta brandsyn och vidta andra åtgärder som tillsynsuppgiften enligt 78 § förutsätter.

Brandsyn får förrättas i byggnader och konstruktioner, i lägenheter och bostäder som hör till dem och i andra objekt. Den som förrättar brandsyn ska ges tillträde till alla utrymmen och objekt som synen gäller. En representant för syneobjektet ska visa upp föreskrivna planer och övriga handlingar samt förevisa hur brandsäkerheten är ordnad.

Ägaren och innehavaren av en fastighet samt en verksamhetsidkare ska på begäran avgiftsfritt till den lokala räddningsmyndigheten ge in räddningsplanen enligt 15 §, planen enligt 22 b och 22 c § och eventuella andra handlingar över objektets brand- och utrymningssäkerhet som den lokala räddningsmyndigheten behöver för sin tillsynsuppgift enligt 78 §.

Vid brandsyn ska det föras protokoll som i allt väsentligt specificerar syneobjektet, brandsynens förlopp, inspektörens viktigaste iakttagelser, den utredning som representanten för syneobjektet visar upp och slutsatser med motiveringar. Protokoll ska också föras, om den lokala räddningsmyndigheten annars i samband med tillsynen utfärdar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 § eller avbryter verksamhet som medför omedelbar brandrisk eller risk för någon annan olycka. Protokollet ska utan dröjsmål delges parterna.

87 §

Skyldighet att lämna statistiska uppgifter

Den lokala räddningsmyndigheten ska avgiftsfritt lämna inrikesministeriet, regionförvaltningsverket och Räddningsinstitutet sådana uppgifter om räddningsväsendets prestationer, resurser, arrangemang och andra beredskapsåtgärder samt uppgifter ur åtgärdsregistret som behövs för statistik. Uppgifterna kan vid behov lämnas ut genom teknisk anslutning, och de kan även innehålla sekretessbelagd information.

89 §

Rätt att få uppgifter för räddningsverksamhet och tillsynsuppgifter

Oberoende av sekretessbestämmelserna har räddningsmyndigheten för att kunna utföra sina uppgifter enligt denna lag rätt att avgiftsfritt få de uppgifter som behövs vid planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten och vid skötseln av för räddningsväsendet föreskrivna tillsynsuppgifter.

I detta syfte har räddningsmyndigheten, både för att sköta tillsynsuppgifter och för att planera och fullgöra räddningsverksamheten, rätt att

1) få uppgifter om geografiska datamängder som avses i lagen om en infrastruktur för geografisk information (421/2009),

2) få uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009):

a) fullständigt namn enligt 13 § 1 mom. 1 punkten,

b) personbeteckning enligt 13 § 1 mom. 2 punkten,

c) hemkommun och bostad där, tillfällig bostad samt sådana uppgifter om en fastighet, byggnad och lägenhet som specificerar personens hemkommun och bostad där enligt 13 § 1 mom. 3 punkten,

d) av en person uppgett modersmål och kontaktspråk enligt 13 § 1 mom. 20 punkten,

e) av en person lämnad uppgift om postadress och andra kontaktuppgifter samt yrke enligt 13 § 1 mom. 22 punkten,

f) uppgifter enligt 14 §,

g) uppgifter enligt 15 §,

h) beskrivningar av en lägenhet eller lokal och dess egenskaper enligt 16 § 1 mom. 2 punkten,

i) besittningsrätten till och användningen av en bostadslägenhet enligt 16 § 1 mom. 3 punkten,

3) få uppgifter om tillsynsobjekt ur Säkerhets- och kemikalieverkets register över tillsynsobjekt,

4) från polisen få uppgifter om anmälningar som gäller anordnandet av offentliga tillställningar enligt 14 § i lagen om sammankomster (530/1999),

5) från sjukvårdsdistrikten få uppgifter om koordinaterna och uppgiftskoderna för första insatsen och prehospital akutsjukvård specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna,

6) få sådana identifikationsuppgifter i företags- och organisationsdatasystemet som avses i 4 § 1 mom. i företags- och organisationsdatalagen (244/2001),

7) från Lantmäteriverket få uppgifter om fastighetsägare och deras kontaktinformation samt om fastigheters läge och specifikationsuppgifter ur fastighetsdatasystemet enligt 3 § i lagen om ett fastighetsdatasystem och anslutande informationstjänster (453/2002),

8) från kommunens byggnadstillsynsmyndighet få uppgifter om bygglov enligt 125 § i markanvändnings- och bygglagen och åtgärdsstillstånd enligt 126 § i den lagen samt om ansökningar om sådana enligt 131 § i den lagen, på det sätt som överenskommit tillsammans med byggnadstillsynsmyndigheten,

9) få sådana i 17 § 1 mom. i lagen om nödcentralsverksamhet avsedda arbetarskyddsuppgifter ur nödcentralsdatasystemet som behövs för räddningsmyndighetens säkerhet eller arbetarskyddet,

10) få uppgifter som avses i 90 § 3 mom.

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för skötseln av tillsynsuppgifter få

1) uppgifter enligt följande bestämmelser i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster:

a) civilstånd enligt 13 § 1 mom. 5 punkten,

b) medborgarskap enligt 13 § 1 mom. 14 punkten,

2) uppgifter av andra myndigheter om särskilda riskobjekt med tanke på förebyggandet av olyckor i det syfte som föreskrivs i 42 § 1 mom. i denna lag, specificerade så att enskilda fysiska personer inte kan identifieras med hjälp av uppgifterna.

Räddningsmyndigheten har utöver vad som föreskrivs i 2 mom. rätt att för planeringen och fullgörandet av räddningsverksamheten

1) från Transport- och kommunikationsverket få sådana uppgifter ur det trafik- och transportregister som avses i V avd. i lagen om transportservice (320/2017) som är nödvändiga för att räddningsmyndigheten ska kunna sköta sina lagstadgade uppgifter,

2) från teleföretag få uppgifter som behövs för lagstadgade uppgifter som avser upprätthållande av räddningsverksamheten i enlighet med 323 § i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation (917/2014).

Rätten att få de uppgifter som avses ovan i denna paragraf gäller också uppgifter som lämnas genom gränssnitt eller annars elektroniskt.

Bestämmelserna i 1–4 mom. gäller inte i 83 § avsedda platser som ska hemlighållas. Försvarsmakten ska ändå ge den lokala räddningsmyndigheten och nödcentralen nödvändiga uppgifter om platsen för att ett räddningsuppdrag ska kunna utföras säkert och på tillbörligt sätt.

89 a §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter

Den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor har trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt av de myndigheter som del-

tar i eller ger handräckning för räddningsverksamheten få uppgifter som behövs för planeringen av räddningsverksamheten och som gäller dessa myndigheters aktionsberedskap och beredskaps-, identifierings- och kontaktuppgifter för personalen samt sådana uppgifter om de register som avses i 91–94 § som är nödvändiga för planeringen av räddningsverksamheten.

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

- 1) uppgifter om nödmeddelanden om skadan eller olyckan och uppgifter om farliga situationer ur nödcentralsdatasystemet,
- 2) uppgifter om fartyg samt fartygs- och godstrafik ur hamnverkets datasystem,
- 3) uppgifter om fiskefartyg, fartygens ägare och innehavare samt fartygens verksamhet av fiskerimyndigheterna,
- 4) uppgifter om båtar samt deras ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Transport- och kommunikationsverket för och det fritidsbåtsregister som registermyndigheten i landskapet Åland för,
- 5) uppgifter om fartyg samt deras ägare och innehavare ur det trafik- och transportregister som Transport- och kommunikationsverket för och det fartygsregister som Statens ämbetsverk på Åland för,
- 6) uppgifter om fartygstrafiken ur det fartygstrafikservicesystem som förvaltas av leverantören av fartygstrafikservice och uppgifter om övervakningen av havsområdet från Försvarmakten,
- 7) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens datasystem,
- 8) uppgifter om nödmeddelanden och farliga situationer ur Gränsbevakningsväsendets sjöräddningsregister, samt
- 9) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador på land trots sekretessbestämmelserna rätt att avgiftsfritt få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador enligt följande:

- 1) uppgifter om fartygs- och godstrafiken ur Tullens informationssystem,
- 2) uppgifter om arten av företagets verksamhet och mängderna farliga kemikalier och explosiva varor ur det register som avses i 130 § i lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och som förs av Säkerhets- och kemikalieverket,
- 3) uppgifter om ägare och innehavare av fastigheter samt uppgifter om fastighetsindelningen ur Lantmäteriverkets fastighetsdatasystem.

Uppgifterna får också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

89 b §

Rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter av företag och sammanslutningar

I farliga situationer har den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor rätt att få uppgifter som behövs för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor enligt följande:

- 1) av upplagrare och distributörer av olja och andra skadliga ämnen uppgifter om de produkter som använts i företaget och uppgifter om upplagringen av dem,
- 2) av rederier, organisationer i båtbranschen och företag som tillhandahåller rese-, frakt-, hamn-, varvs- och räddningstjänster uppgifter om ett fartygs besättning, passagerare och last,

3) av industri- och affärsföretag uppgifter om kommunikations- och transportmedel, arbetsmaskiner och arbetsredskap samt lokaler, utrymmen och platser som behövs för lastning, lossning eller tillfällig lagring, och

4) uppgifter av andra motsvarande aktörer som förfogar över uppgifter som behövs för att bekämpa och förebygga oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt avvärja personskador.

Uppgifterna får också lämnas ut med hjälp av en teknisk anslutning eller annars elektroniskt.

96 §

Vissa avgiftsbelagda prestationer

Räddningsverket kan ta ut en avgift för

1) brandsyn eller annan tillsynsåtgärd enligt den tillsynsplan som avses i 79 §,

2) uppdrag som har orsakats av återkommande felaktig funktion hos en brandlarmanläggning som är ansluten till nödcentralen,

3) uppdrag som är avgiftsbelagda enligt vad som föreskrivs särskilt i någon annan lag.

Det lokala räddningsväsendet bestämmer avgifterna i en taxa som det godkänner. Det lokala räddningsväsendet ska fastställa de avgifter som tas ut för dess prestationer så att de högst motsvarar räddningsväsendets totalkostnader för produktionen av prestationen.

En förutsättning för att den avgift som avses i 1 mom. 2 punkten tas ut är att brandlarmanläggningen tidigare har orsakat ett felaktigt larm och att den lokala räddningsmyndigheten skriftligt har uppmanat ägaren eller innehavaren av objektet eller verksamhetsidkaren att reparera anläggningen eller vidta andra behövliga åtgärder för att förhindra felaktiga brandlarm. Avgifterna enligt 1 mom. 1 och 2 punkten får tas ut hos objektets ägare eller innehavare eller verksamhetsidkaren.

Avgifter enligt 1 mom. är direkt utsökbara. Bestämmelser om indrivning av dem finns i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007). Om den avgift som fastställts för en åtgärd inte har betalats på förfallodagen, får en årlig dröjsmålsränta tas ut på det försenade beloppet enligt högst den räntesats som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen får vara tidigast två veckor efter tidpunkten för tillhandahållandet av den tjänst som ligger till grund för avgiften. I stället för dröjsmålsränta får myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift på fem euro, om beloppet av dröjsmålsräntan är mindre än så.

99 a §

Ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor

Den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och fartygskemikalieolyckor samt myndigheter som deltagit i eller gett handräckning vid bekämpningen har rätt att av den som ansvarar för skadan eller olyckan eller av dennes försäkringsgivare få ersättning för de kostnader som bekämpningen medfört i enlighet med vad som i lagen om ersättning för miljöskador (737/1994), sjölagen (674/1994), trafikförsäkringslagen (460/2016), lagen om ansvar i spårtrafik (113/1999) eller någon annan lag föreskrivs om ersättning för miljöskador.

Bestämmelser om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen av oljeskador och myndigheter som deltagit i bekämpningen eller gett handräckning vid den att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för oljebekämpning finns i lagen om oljeskyddsfonden (1406/2004). I fråga om rätten för den myndighet som ansvarar för bekämpningen och för myndigheter som deltagit i bekämpningen eller lämnat handräckning vid den att få ersättning ur internationella oljeskadefonden tillämpas vad som avtalats om detta på ett för Finland bindande sätt.

Gränsbevakningsväsendet eller räddningsväsendet, som ansvarar för bekämpningen av oljeskador, betalar dock kostnaderna för bekämpningsåtgärderna till dess att ersättning enligt 1 eller 2 mom. har fått. Inrikesministeriet betalar på motsvarande sätt kostnaderna för bekämpningen av fartygskemikalieolyckor.

Rätten att få ersättning av den som är ansvarig för en skada övergår från den som med stöd av 102 § har fått ersättning av medlen för den myndighet som svarar för bekämpningen av oljeskador till den myndigheten till den del myndigheten har betalat ersättning.

Rätten att få ersättning av den som är ansvarig för skadan övergår från den som med stöd av 103 § har fått ersättning av staten till staten till den del staten har betalat ersättning.

99 b §

Ersättning för skador i samband med räddningsarbete

Om ett fartyg, dess last eller annan egendom ombord i en i 36 b § avsedd situation har tillfogats mer skada än vad som kunde ha väntats i samband med sedvanligt räddningsarbete och om ingen annan kan anses vara ersättningsskyldig, ska staten ersätta den över-skjutande delen.

100 §

Statsunderstöd

Om befolkningsskyddsåtgärder orsakar en kommun särskilt betungande kostnader, kan kommunen inom de gränser som anges i statsbudgeten beviljas understöd enligt prövning för kostnaderna.

På understödet tillämpas bestämmelserna i statsunderstödslagen (688/2001).

102 §

Ersättningar och arvoden för räddningsuppgifter

Räddningsverket eller Gränsbevakningsväsendet betalar ersättning, om kläder, utrustning och arbetsredskap som är personliga har förstörts eller förkommit, till den som

1) har vidtagit räddningsåtgärder på eget initiativ med stöd av den handlingsskyldighet som föreskrivs i 3 §,

2) har deltagit i räddningsverksamhet som medlem i en avtalsbrandkår eller annan sammanslutning som ingått avtal,

3) har förordnats att bistå vid räddningsverksamhet i enlighet med 37 § 1 mom., eller

4) frivilligt har deltagit i räddningsverksamhet på det sätt som avses i 51 §.

En förutsättning för att ersättning enligt 1 mom. ska betalas är att skadeanmälan har gjorts till räddningsledaren eller räddningsverket så snart som möjligt. Ersättning ska sökas skriftligen inom tre månader från det att skadan inträffade.

Räddningsverket eller Gränsbevakningsväsendet betalar ett skäligt arvode till den som i enlighet med 37 § 1 mom. förordnats att bistå vid räddningsverksamhet.

103 §

Ersättning för olycksfall och yrkessjukdom i samband med räddningsverksamhet

För olycksfall eller yrkessjukdom som har drabbat någon i räddningsverksamhet eller befolkningsskyddsuppgifter betalas ersättning av statens medel enligt samma grunder som för olycksfall i arbetet eller yrkessjukdom enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar (459/2015). Ersättning betalas endast till den del som den skadade inte har

rätt till en minst lika stor ersättning enligt någon annan lag. Rätt att få ersättning har den som

- 1) har vidtagit räddningsåtgärder på eget initiativ med stöd av handlingskyldigheten enligt 3 §,
- 2) hör till en avtalsbrandkår eller annan sammanslutning som har ingått avtal men inte är berättigad till ersättningar enligt lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar,
- 3) i enlighet med 37 § 1 mom. har förordnats att bistå vid räddningsverksamhet,
- 4) frivilligt har deltagit i räddningsverksamhet på det sätt som avses i 51 §, eller
- 5) med stöd av 67 § har förordnats att delta i befolkningsskyddsutbildning.

Ersättning enligt 1 mom. betalas dock alltid, om ett olycksfall har inträffat eller en yrkessjukdom orsakats då en industri- eller anstaltsbrandkår har anlitats för räddningsverksamhet utanför anstalten.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också utbildningsverksamhet enligt denna lag för en avtalsbrandkår och en annan sammanslutning som ingått avtal och fastighetskötsel och materielvård samt första insatsen i anslutning till avtalsenliga uppgifter.

Ett ärende som gäller betalning av ersättning av statens medel med stöd av denna paragraf behandlas av Statskontoret. På behandlingen av ersättningsärenden och sökande av ändring i beslut i ersättningsärenden tillämpas bestämmelserna i lagen om olycksfall i arbetet och om yrkessjukdomar.

105 §

Vite och hot om tvångsutförande

Den som

- 1) åsidosätter skyldigheten enligt 11 § 1 mom. att märka ut räddningsvägar på lämpligt sätt,
- 2) åsidosätter skyldigheten enligt 12 § 1 mom. att hålla släcknings-, räddnings- och bekämpningsmateriel, anordningar som underlättar släcknings- och räddningsarbetet, branddetektorer, övriga larmanordningar och anordningar som varnar om överhängande fara, skyltar och belysning som anger utrymningsvägar eller skyddsrummens utrustning och anordningar i funktionsdugligt skick samt underhållna och inspekterade på behörigt sätt,
- 3) åsidosätter skyldigheten enligt 13 § att sköta underhåll och rengöring av ventilationskanaler eller ventilationsanordningar eller skyldigheten enligt 13 a eller 13 b § att se till att eldstäder och rökkanaler underhålls, att sotning utförs eller att stegar, tillträdesvägar på tak och säkerhetsutrustning hålls i skick,
- 4) åsidosätter skyldigheten enligt 15 § att göra upp räddningsplan,
- 5) åsidosätter skyldigheten enligt 17 § att utrusta en bostad, inkvarteringsutrymmen, en vårdinrättning eller lokaler som hör till service- eller stödboende med brandvarnare eller andra anordningar som så tidigt som möjligt upptäcker en begynnande eldsvåda och varnar om den,
- 6) åsidosätter skyldigheten enligt 19 § att göra en utredning om utrymningssäkerheten och inte lämnar den till räddningsmyndigheten och byggnadstillsynsmyndigheten,
- 7) åsidosätter skyldigheten enligt 20 § att göra upp en genomförandeplan för utrymningssäkerheten inom utsatt tid,
- 8) åsidosätter skyldigheten enligt 48 § att göra upp en extern räddningsplan för ett objekt som orsakar särskild risk, informera om planen eller ordna övningar för att säkerställa att planen fungerar,
- 9) åsidosätter skyldigheten enligt 71 § att inrätta skyddsrum,
- 10) åsidosätter skyldigheten enligt 72 § att iståndsätta skyddsrum i samband med ändringar och reparationer,
- 11) inte iakttar ett föreläggande att avhjälpa brister enligt 81 §,
- 12) inte iakttar eller uppfyller särskilda säkerhetskrav som ställts i enlighet med 82 §,

13) motsätter sig att anordningar enligt 108 § som räddningsväsendet behöver placeras i en byggnad eller konstruktion,

14) åsidosätter skyldigheten att skaffa anordningar som säkerställer myndighetsnätets användbarhet och som räddningsmyndigheten bestämt om med stöd av 109 § eller att hålla anordningarna i funktionsdugligt skick, eller

15) åsidosätter skyldigheten enligt 22 a–22 c § att ha bekämpningsberedskap för oljeskador eller fartygskemikalieolyckor,

kan genom beslut av den behöriga räddningsmyndigheten åläggas att inom en viss tid rätta till vad som har gjorts eller försumrats. Beslut i ett ärende som avses i 8 punkten fattas dock av regionförvaltningsverket.

106 §

Straff

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) åsidosätter handlingsskyldigheten enligt 3 §,
2) väsentligt åsidosätter skyldigheten enligt 4 § 1 mom. att visa aktsamhet i syfte att undvika brandrisk eller risk för någon annan olycka och skada,

3) bryter mot förbudet i 6 § att göra upp öppen eld,

4) utför hyggesbränning på skogsmark utan tillsyn av en yrkesman inom skogsbranschen enligt 7 § 2 mom.,

5) åsidosätter skyldigheten enligt 8 § att underrätta räddningsverket om hygges- eller halmbränning,

6) bryter mot kraven på brand- och utrymningssäkerhet enligt 9 § eller förvarar lättantändligt material eller andra lättantändliga föremål i strid med paragrafen,

7) åsidosätter skyldigheten enligt 10 § att se till byggnaders utgångar eller gångar, bryter mot förbudet att förvara föremål vid utgångarna och i gångar eller åsidosätter skyldigheten att vid behov märka och belysa utgångarna och gångar på lämpligt sätt,

8) åsidosätter skyldigheten enligt 11 § att hålla räddningsvägar farbara och fria från hinder eller bryter mot förbudet att parkera eller placera andra hinder på räddningsvägar,

9) åsidosätter skyldigheten enligt 16 § att lämna räddningsplanen för en offentlig tillställning till räddningsmyndigheten inom föreskriven tid,

10) åsidosätter skyldigheten enligt 22 § att avbryta torvutvinning,

11) åsidosätter skyldigheten enligt 37 § 1 mom. att delta i räddningsverksamhet,

12) bryter mot förbudet enligt 37 § 4 mom. att lämna en brand- eller olycksplats,

13) åsidosätter skyldigheten enligt 61 § att i sotningsintyget nämna fel eller brister som observerats i eldstäder och rökkanaler,

14) åsidosätter skyldigheten enligt 62 § att underrätta räddningsverket om allvarliga fel eller brister som observerats i eldstäder och rökkanaler och som medför brandrisk, eller

15) åsidosätter sin skyldighet enligt 80 § 2 mom. att visa upp där avsedda handlingar, ska, om inte gärningen ska betraktas som ringa eller om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans, för *räddningsförseelse* dömas till böter.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet åsidosätter sin skyldighet att delta i utbildning enligt 67 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *befolkningsskyddsförseelse* dömas till böter.

Bestämmelser om straff för försummelse av räddningsåtgärd finns i 21 kap. 15 § i strafflagen och bestämmelser om straff för ovarsam hantering av eld i 44 kap. 12 § i strafflagen.

I fråga om parkeringsbot som påföljd för parkering på räddningsväg föreskrivs särskilt.

Den som underlåter att göra upp en plan eller skaffa de förnödenheter och den materiel som avses i 22 a–22 c §, ska om inte gärningen är ringa eller strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *oljebekämpningsförseelse* dömas till böter.

109 §

Särskilda krav som gäller myndighetsnätets tillgänglighet

Om ett i 250 § 1 mom. i lagen om tjänster inom elektronisk kommunikation avsett myndighetsnätets tillgänglighet av orsaker som har att göra med konstruktionen hos en byggnad eller konstruktion är förhindrad eller otillräcklig i en byggnad eller konstruktion där risken för människors säkerhet är större än sedvanligt och räddningsverksamheten därför inte kan skötas på behörigt sätt, kan den lokala räddningsmyndigheten bestämma att byggnadens eller konstruktionens ägare ska skaffa nödvändiga anordningar som säkerställer myndighetsnätets tillgänglighet och se till att de är i funktionsdugligt skick.

111 a §

Efterbehandling av oljeskador

Miljöministeriet svarar för den allmänna styrningen, uppföljningen och utvecklingen av efterbehandlingen av oljeskador.

Kommunen ansvarar vid behov för efterbehandlingen inom sitt område. De kommunala myndigheterna och verken ska vid behov delta i efterbehandlingen.

Efterbehandlingen leds av den myndighet som den berörda kommunen bestämt. Närings-, trafik- och miljöcentralen styr och samordnar efterbehandlingsarbetet, om bekämpningen omfattar flera kommuner.

Vad som i 36 § 2 mom. och 36 a § föreskrivs om befogenheterna för räddningsledaren, gäller även den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 89 a och 89 b § föreskrivs om rätt för den myndighet som leder räddningsverksamheten vid oljeskador och fartygskemikalieolyckor att få uppgifter, gäller även den myndighet som leder efterbehandlingen.

Vad som i 99 a § 1 mom. föreskrivs om myndigheters rätt att få ersättning för kostnaderna för bekämpning av oljeskador och fartygskemikalieolyckor tillämpas även på kommuners rätt att få ersättning för kostnaderna för efterbehandling. Bestämmelser om kommuners rätt att ur oljeskyddsfonden få ersättning för kostnaderna för efterbehandling finns i lagen om oljeskyddsfonden.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

Planerna för räddningsväsendet enligt 47 § ska uppdateras och vid behov förnyas och planerna för befolkningsskyddet enligt 65 § ska uppgöras inom ett år från ikraftträdandet av lagen.

Bestämmelsen om skyldighet att inrätta skyddsrum i samband med nybygge i 71 § 1 mom. tillämpas också på ett sådant byggnadsprojekt för vilket bygglov har sökts redan före ikraftträdandet av denna lag men efter det att den blivit stadfäst, om tillämpningen av denna lag för byggnadens ägare leder till lindrigare krav på inrättande av skyddsrum.

Sådana personer i bisyssla eller sådana till avtalspersonal hörande personer vid räddningsväsendet som vid ikraftträdandet av denna lag har behörighet som person i bisyssla vid räddningsväsendet eller behörighet för uppgifter för avtalspersonal är fortfarande behöriga att vara verksamma i motsvarande uppgifter.

1353/2018

Helsingfors den 28 december 2018

Republikens President
Sauli Niinistö

Inrikesminister Kai Mykkänen